

5) zij mogen alleen maar RAPORTEEREN aan de synodocratische kerken. Rapporteren, meer niet, BE-SLISSEN doen de indonesiërs.

Dat heet dan samenwerken.

Het is precies wat D. E. C. zei: de synodocratische menschen mogen betalen. MEER NIET. De Soekarnisten spelen den baas. En opdat de nederlandse, pardon, de buitenlandse kerken ZELFS in dit toch al ontmonde College nooit te veel praatjes zouden krijgen, is bepaald, dat zij met elkaar niet meer dan 1/4 gedeelte der leden der vergadering mogen vormen. Dit heet dan samenwerken: van te voren is reglementair vastgelegd, dat ge nooit anders moogt zijn dan een kleine minderheid in de vergadering.

Dit mooie college van offeraars (één op de 4, hoogstens) en van beslissende offereers-incasseerders (drie op de vier minstens) heet dan: Madjella Wakil Wakil Geredja (M. W. G.): Raad van gedeputeerden der samenwerkende kerken. De synodocratische menschen betalen dus krachtens een uit VIER formulieren van eenigheid opgebouwde overtuiging, en de dubbelts komen terecht bij een met geen van die vier, immers alleen maar met de 12 artikelen genoegen nemende combinatie (de twaalf artikelen, gekozen door den bril van Barth, zijn natuurlijk van de werkelijke twaalf artikelen onderscheiden zóóveel als dag en nacht van elkaar verschillen).

De deputaten der synodoeraten veroorloven zich nog een klein knabbeltje aan dit fraais. Ze merken op, dat volgens het hier vastgestelde concept alleen de LEDEN van de M. W. G. verantwoordelijk zijn aan de „Indonesische“ kerken (de synodocratische zendingsmenschen zijn dus verantwoordelijk, niet meer aan de synodocratische synode, o wee, daar gaat haar autoriteit, die zich zoo schrap zette tegen ons, maar aan de Soekarnistische kerken van allerlei slag). De deputaten zien liever de M. W. G. als zoodanig verantwoordelijk gesteld. Het interesseert ons maar een heel klein beetje of ze daarin slagen. Veel verschil maakt het niet uit tegenover hun eigen synode.

Ook over hoofdstuk III is iets te zeggen. Dit handelt „over de verkondiging van het Evangelie“.

Wat in dit hoofdstuk allereerst opvalt, is: de onbedenkerde fixering van de leer der pluriformiteit der kerk in haar miserabelsten vorm. Ge kunt deze leer op verscheiden manieren voordragen; de eene een tikje meer de orthodoxie respecterende dan de andere. Hier is eenvoudig alles wat kerk heeft, over een weer erkend als kerk; en is meteen gezegd, dat CHRISTUS ZONDER ONDERSCHEID AAN AL DIE KERKEN AMBTELIJK OPDRACHT GEEFT. Duursema teekent. De man die ons uitwierp. De uitspraak luidt:

DE ROEPING.

Aangezien de verkondiging van het Evangelie de roeping is van de kerken in Indonesië, ontvangen allen, die het Evangelie verkondigen, HET BEVEL VAN DEN HEERE JESUS DOOR BEMIDDELING VAN DE KERKEN IN INDONESIA.

De deputaten hebben dit paragraafje zonder eenige aanmerking doen passeeren. Al die in Indië gevestigde „kerken“ geven dus bevelen van Christus door. Hij geeft ze door haar „bemiddeling“. Ook zonder dit laatste woord curieuselijk te onderzoeken, zouden we ds Duursema willen vragen: als nu eens al die door u en de uwen uitgeworpenen nog net op het nippertje naar Indië gegaan waren, en „cand. H. J. Schilder“ hadden meegenomen, zou het dan zóó staan, dat Christus hem hier zei: ge moogt niet, en ginds: ge moet? En zoudt ge hem hier uitsluiten en ginds helpen ondersteunen? Neen, dat is geen railleeren. Het raakt 't fijne puntje: wij zijn niet door Christus, maar door H. H. Kuyper weggezonden; die heeft alleen maar 'n synodogroepje ervoor gespannen en die hebben Christus' naam gebruikt.

Maar ge kunt hier zien, hoe gemakkelijk ze dat doen. K. S.

HERHAALD ADVIES, II (slot).

Thans het laatste gedeelte van ds v. Teylingens' artikel.

We hoorden hem vertellen, hoe het moest, als er geen tijd gelaten werd, of althans factisch niet beschikbaar was voor het volgen van een of andere procedure als ds v. T. voor den geest stond, een procedure voor het indienen van bezwaren tegen een kerkelijke uitspraak. In dat geval moest de bezwaarde, vond ds v. T., zich afvragen, of hij ook gebruik zou willen maken van de hem geboden tolerantie.

We merkten reeds op, dat dit advies een slag in de lucht is voor wie spreken wil over wat werkelijk gebeurd is: er is geen tolerantie gegeven. (Zie artikel prof. Holwerda, Ref. 19 Oct. '46). Bovendien is het gebruik maken van zoo'n mogelijke tolerantie uitgesloten, wanneer men het onderwerp, waarover de uitspraak loopt, MOET behandelen, en dan staat onder de verplichting, niets te leeren, dat niet heelemaal ermee overeenkomt. Het fabeltje, als ware er werkelijk en officieel tot ons gezegd: niet bestriden, had ds v. T. ons maar moeten besparen.

Maar nu verder.

Ds v. T. schrijft nu schoone zinnen:

ds k. fernhout als getuige à charge contra de synodocratie.

Toen onlangs de bekende Ds K. Fernhout — den lezers van De Reformatie nog wel bekend uit de dagen, waarin hij in ons blad de rubriek Geestelijke Adviezen verzorgde — zijn negentigsten verjaardag vierde, had Dr B. Wielenga met hem een persgesprek voor het Gereformeerd Weekblad.

De interviewer heeft daarbij enkele malen getracht het gesprek op de kerkelijke gebeurtenissen van de laatste jaren te brengen en deze hebben hem ook, toen hij het besprokene verwerkte tot copie voor zijn blad, voor den geest gestaan.

Achter de schrijftafel heeft Dr B. Wielenga aan ons gedacht. Lees maar: „De geestesgesteldheid van Fernhout brengt natuurlijk praktische bezwaren mee. Wilt ge een doel bereiken in deze wereld, dan moet ge eenzijdig durven zijn. Ge ziet het in de politiek, ook in de kerkelijke twisten, — de man, die alles op de spits drijft, zonder vrees iemand te beleedigen, die wordt bewonderd, gevolgd als een „heros“.

Ik geloof heel zeker te weten, wiens beeld voor de schrijftafel van Dr B. Wielenga opdoemde, toen hij deze aesthetische, welgebouwde, in goeden toon gehouden volzinnen neerschreef.

Was Dr B. Wielenga niet bang dien man te beleedigen?

Dien man, van wien de diagnose luidt: hij durft eenzijdig zijn, drijft alles op de spits, heeft geen vrees iemand te beleedigen?

Ik ben bang, dat Dr B. Wielenga hier wat eenzijdig was, een bepaald persoon op de spits van zijn pen nam en misschien met eenige aesthetische vrees hem aldus beleedigde.

Maar ook gedurende het vraaggesprek met Ds K. Fernhout waren Dr B. Wielenga's gedachten bij de „Kerkelijke twisten“. Tegen het eind stelde hij aan Ds K. Fernhout de vraag: „Hebt ge dan geen kruis in uw leven?“ En dan volgt: „Ik dacht, dat hij zou zinspelen op de crisis in de Kerk. Daarover had hij reeds gesproken met bittere, droeve woorden: „Sedert de scheuring valt het mij zoo moeilijk met vreugde ter kerk te gaan. Het valt mij zwaar den ouden eerbied te hebben voor het Gereformeerde volk. Om beuzelingen elkaar los te laten en in zulke taal te strijden! Ik geloof dat de broeders, die ons met de hardste taal te lijf gaan, het meenen. Maar het is niet uit den Geest. Het is uit het vleesch“.

Wij zullen niet trachten dit oordeel van Ds K. Fernhout te analyseren. We nemen er nota van, dat hij bij het vriendelijke oordeel over onze subjectieve oprechtheid, vaststelt, dat onze strijd niet uit den Geest, maar

Deze tolerantie vloeit voort uit een wijze zelfbeperking der kerk als 't gaat om dingen die niet 't hart van 't Evangelie raken.

Ja, wat is nu het „hart“ van een voor goddelijken openbaringsinhoud aangenomen sententie? Als de synode bindende uitspraken doet, dan gaat het haar toch altijd om 't hart, althans om wat ze ervoor houdt? Ds v. T. merkt op:

Of een bezwaarde haar gebruiken zal hangt m.i. af, voor een zeer groot deel van zijn kerkbeschouwing. Is deze beschouwing individualistisch, dan zal hij de tolerantie afwijzen, zijn eigen argumenten voor doorslaggevend verklaren, niet zijn ambt neerleggen, maar integendeel zich daarin met een rechtstreeks beroep op Christus (desnoods buiten zijn gemeente om) handhaven en overgaan tot wat hij reformatie en de kerk scheuring noemt. Is zijn kerkbeschouwing evenwel schriftuurlijk-organisch, dan zal hij de tolerantie gebruiken, zijn argumenten voortdurend toetsen, de kerk tot z.i. beter of in ieder geval minder eenzijdig belijden trachten te brengen, en bedenken dat als in de kerk, nadat zij reeds gesproken heeft, Schriftargument tegenover Schriftargument komt te staan, het kerkelijk leergesag voorlopig moet praevaleren.

Ik geloof dat niet, hoe mooi het ook lijkt. Nogmaals: er was in 1944 geen tolerantie: ze is zelfs voorgesteld (mijn advies van 13 Dec. 1943, tot voorstel gemaakt door ds D. v. Dijk) maar rustig geweigerd. Overigens: staan de dingen zoo simpel? Men kan gevallen hebben, waarin een prediker, catecheet, hoogleeraar met 't grootste genoegen eigen meeningen in discussie geven wil (geen „individualist“ zijnde), maar ingeval van binding noodgedwongen — en dit juist daarom — aan de schapen denkt. Eigenlijk vind ik ds v. T.'s spreken hier „individualistisch“; want hij spreekt almaar over dien éénen man, die diepzinnig denken kan; maar hij moest het hebben over de kudde.

Wil ds v. T. eens zeggen, wie individualist is: de professor, die zich veilig verschuilt achter zijn tolerantie-schutje, terwijl hij weet, dat men zijn candidaat en het vuur aan de schenen legt bij 't kerkelijk examen, dan wel de man, die zegt: wilt gij mijn kandidaten bij 't examen de verzekering afpersen, dat de

uit het vleesch is. En dat Dr B. Wielenga dit oordeel doorgeeft zonder eenig bewijs uit de Schriften. We vermoeden, dat Ds K. Fernhout ook de Strijdende Kerk niet leest. En hebben over Dr B. Wielenga gaarne dit-zelfde „oordeel der liefde“. Maar wij leggen den vinger bij het oordeel van Ds K. Fernhout, dat deze twistig geschied is om beuzelingen. Dat is het oordeel van den nestor van de predikanten der synodocratische gemeenschap. De leerbesluiten der Generale Synode van 1942 waren beuzelingen. De binding daaraan een binding aan beuzelingen. Men heeft ons losgelaten — dat is een verzachte uitdrukking voor geschorst en afgezet — om beuzelingen. Men heeft cand. Schilder den toegang tot den kansel in Noordeloos en tot het predikambt in de Kerken geweigerd om beuzelingen. Men heeft sedert den tijd, voorafgaande aan de Synode van Amsterdam 1936 Dreigende Deformatie geroepen, van afwijking van de belijdenis geroepen om beuzelingen.

Zoo treedt Ds K. Fernhout op als getuige à charge contra de synodocratie, misschien nolens volens, misschien tegen wil en dank. En de tegen de Vrijgemaakten gerichte spits van Dr B. Wielenga's verslag keert zich tegen de synoden, die voor God en Zijn heilige gemeente tuchthandelingen verrichtte en bidbrieven liet uitgaan om beuzelingen.

Op één punt mogen we misschien het oordeel van Ds K. Fernhout verbeteren. Om die, volgens zijn zeggen, beuzelingen hebben degenen, die hij als het Gereformeerde volk betitelde, niet e l k a a r losgelaten, maar hebben de Synoden ons gelegd onder het oordeel van scheurmakery en ketterij.

En op een ander punt hebben we, zeer bescheiden als tegenover een zeer oud man als Ds K. Fernhout past, een vraag. Sedert „de scheuring“ gaat hij niet met vreugde ter kerk. Ds K. Fernhout heeft meer „scheuringen“ meegemaakt. Ook die van 1926. Toen heeft hij de Synode, die Dr Geelkerken schorste en afzette, voorgezeten. Dat schorsen en afzetten zal hem leed hebben gedaan. Maar toen heeft hij gevoeld: het moest. En nadien heeft hij nog met vreugde en opgewektheid de kerken gediend. Waarom is die vreugde er thans niet? Ontbreekt thans het getuigenis der consciëntie, dat het om de Schrift, de Belijdenis en de eere des HEEREN alsoo moest? We vreezen, dat dat gebrek aan vreugde sedert 1944 óók een getuigenis is contra de synodocratie.

Overigens vinden we het niet zoo erg, dat Ds K. Fernhout niet meer „den ouden eerbied hebben kan voor het Gereformeerde volk“. Want we gelooven, dat dat Gereformeerde volk, waartoe toch ook Ds Fernhout en wijzelf behoorden, vaak een D a g o n was, over wiens val we ons maar verblijden moeten. We hebben wel eens teveel respect voor dat volk en daarmee voor onszelf gehad. En wel eens te weinig voor God den HEERE van Wiens gadelooze ontferming ook dat Gereformeerde volk alleen leven kan. Het is toch zoo heel anders of we spreken over des HEEREN volk en dat volk dan heel concreet zien, ontdaan van alle mythe, dan wel of we zoo eens komen te spreken over „onze menschen“. Hetwelk onder bepaalde menschen te doen gebruikelijk was.

D. E. C.

mening van hun professor levenslang door hen zal verloochend worden, wel, pak dan maar meteen mijzelf aan, zie, hier ben ik?

Nog eens, wil ds v. T. eens zeggen, wie individualist is: de man, die indut, als men zijn ambtsbroeders uit de bediening heeft gezet, omdat ze niet beloven wilden, zich te houden aan een duidelijk verbod, terwijl later hijzelf — die dutter — rustig dat verbod mag overtreden; dan wel de man, die verklaart: als gij in Christus' Naam hen uitwerpt, die niet willen behandelen als onweersprekelijk Woord Gods wat ik zelf weerspreken mag, wel, dan hoor ik bij die broeders?

Ds v. T. weet wel, dat ik dien eersten mensch individualist noem, zoodra ik zijn schema volg; en ook, dat ik hem zeg: gij zijt die man.

Wonderlijk, en ontdekkend voor de amsterdammers, is dit:

Dit alles waarde collega, heb ik willen belogen. En ik ben van mening dat dit zuiver-Gereformeerd en echt-kerkelijk handelen is. Inderdaad, 't had best kunnen zijn dat ik, zoals u het uitdrukt, „aan uw zijde gestaan had, als U in de meerderheid geweest waart“. Ook dan zou ik scheuring ongeoorloofd geacht hebben op dezelfde gronden. Hoewel in dat geval, naar mijn overtuiging, er geen scheuring zou gekomen zijn, omdat de minderheid zich geconformeerd zou hebben in echt kerkelijk besef, behalve wanneer de kerk positief zou zijn gaan leren, wat in 1942 is afgewezen (b.v. verliesbare wedergeboorte). Ik schaam mij voor deze bekentenis niet.

Ik zou me er wel voor schamen. Want het blijkt, dat ds v. T. eiken Zondag den Heere danken moet, dat zijn preekstoel (en avondmaalstafel) is bevestigd tegen de kwaaddoeners N. N., en in zijn hart denkt: maar als die N. N. de meerderheid geweest waren, dan had ik den Heere op 't oogenblik gedankt voor zijn wonderlijke leiding, die mij met hen vereenigd had. — Ja, maar, zoo zegt ds v. T., er zou dan geen scheuring geweest zijn. Bedoelt ds v. T., dat hij bij ons geweest zou zijn, indien de gravamina tegen 1942, b.v. van prof. Greijdanus en anderen waren aanvaard? Dan zou hij dus in dat geval hebben geprezen, wat hij nu in bond met de Overduin's etc. moet misprezen. En nog steeds in het onderstelde geval zou hij zich